

Árpás Károly

Versértelmezés

Valahol Közép-Finnországban végig égig-mélyig fenyves tükreben madarak a felhők van egy tó Kuopio mellett

Soha ily erős szorongása ismeretlen félelmes vágnak soha még ily valós léte a vanba rejtező hiánynak

Földetéréskor itt rám törő fojtó euforikus láznak tűnődések szűrték lényegét „Ime (ott) megleltem hazámat”

Sass Ervin

Félelmeim

bárkát ácsolok álmodom a vízőzönt nem vádolom

a vitorlám szélnek feszül egyetlen jajjá hidegül

lesz-e valahol Ararát bomlik-e már az olajág

repülni indul-e galamb megmarad-e egy bronzharang

és lesz-e fa hogy zöld legyen és lesz-e még kék szerelem

Szepesi Attila

Napimádók

bőrünkön átizzanak a pitypang lámpái egyidősek vagyunk a folyókkal a fekete fákkal egyidősek a Nappal a koldusok királyával ki hatalmát eltékozolta rég szertefénylik nyakláncokon bicikliküllőkön és pocsolóyákon kifekszünk mégis a park fűvében hentergő kutyák közé szemétdomb rothadásában köszönteni a késő ragyogást háztetőkön táncolunk meztelen elnyúlunk málló sziklákon a sauruszok nyomában szél zúgásából kihallgatjuk a rég-elizzott madarak énekét sárral kenjük bőrünket bár holdkórosok parancsára megállítottak minden órát a város tornyain

Egy kétkedő szobrász

A *Corvina műterem-sorozat* kiadványainak valahogy nem árt az idő. Nincs beszürkülés, ellaposodás. Egyik kötet érdekesebb, mint a másik. Legutóbb például *Fekete György* belsőépítész, majd *Melocco Miklós* szobrászművész egyéniségével és munkásságával ismerkedhettünk meg. Igaz, csak halovány nyoma maradt itt a korábbi darabok sokszínűen elemző, értékelő izgalmanak. Mégis: hasonlóan szellemes, tanulságos könyveket olvashatunk, mint a korábbiakban. E sorozat szerkesztőinek tehát van valami titkuk. Elvégre az *alkotói közpertséget csak a legritkábban keverik össze a valódi esztétikai teljesítményekkel*. Mintegy a kortárs művészet minőségi keresztmetszetét akarják felmutatni. Hogy menet közben azután egy-egy gyengébb, bántortalanabb szerző is beugrik? Oda se neki! Segítenek a művészek.

Egyszóval, *Fekete György* és *Melocco Miklós* hasonló típusú alkotók. Nem elég, hogy jelentős szakmai eredményekkel, kifinomult művészi ösztönökkel bírnak, ráadásul imponálóan tájékozottak, okosak is. Félig-meddig közéleti emberek, gyakran publikálnak. Nem véletlen így, hogy e kötetek szerzői is rokon felfogásúak. *Gáborjani Péter* ugyanúgy a háttérbe húzódik, mint *Kernács Gabriella*. Csupán egyféle alázatos közvetítő szerepkörre vállalkoznak. Azaz: sok-sok idézettel, személyes alkotói dokumentummal élnek, ám, annál kevesebb értékelő, elemző kritikai észrevétellel. Szó se róla: *rokonszenves ez az értéktisztelő magatartás*. Más kérdés, hogy ezen az alapon a művészek is megirhatták volna önnön pályájukat. Annál inkább, mivel ők korántsem ilyen elfogultak saját teljesítményeikkel szemben.

Maradjunk azonban a *Melocco-kötetnél*. S először is, méltányoljuk: végre többé-kevésbé együtt láthatjuk az életmű java termését. Mert

részleteiben azért sok mindent tudunk erről a pályáról. Alig múlik el kiemelkedő irodalmi évforduló, hogy *Melocco* jellegzetesen fanyar-elegáns alakja meg ne jelenne a képernyőn. Elég csak a közeli *József Attila-emlékestre* utalni, vagy a még korábbi *Radnóti tisztelegésekre*. Vagyis, az alkotó pályája *lépten-nyomon összefonódik az irodalmi élményekkel*, a művészi sorsképletekkel (*Csokonai, Ady E., Kondor B.*). Így aztán könnyen mondhatnánk: *Melocco irodalmi szobrász*. Pedig ez féligazság. Minthogy a motívumok itt csak ürügyet szolgáltatnak egy eredeti és szokatlan ember-és valóságát kibontására.

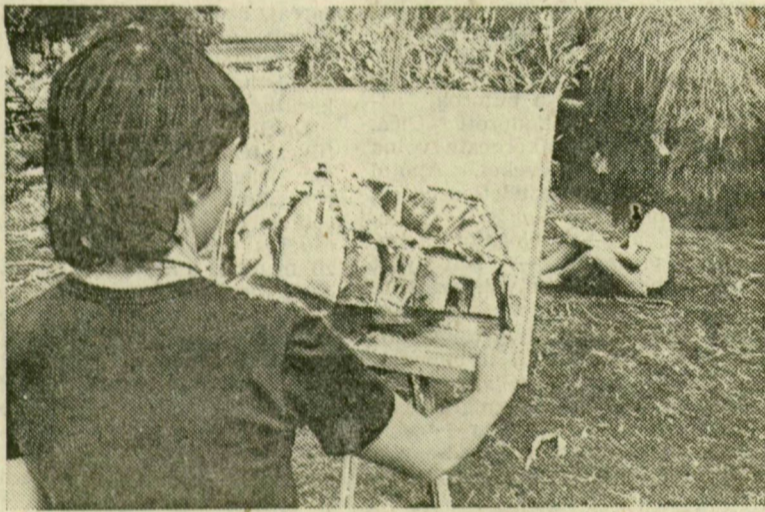
De hát, miből fakad ez az eredeti, újszerű szemlélet? Hiszen a művész eszköztára meglehetősen egyszerű. Többnyire hétköznapi tárgyak, növények, aztán drapériák és figurák váltakoznak a kompozíciókban. Nos, *Kernács Gabriella* úgy mutatja be az alkotói pályát legfontosabb állomásait, hogy közben minduntalan választ keres erre a kérdéskörre. Ha a *Radnóti-szobor* puritán lírája és a korábbi munkák egynémelyikének barokkos mozgalmassága közötti ellentétet firtatjuk, akkor *Vilt Tibor* vélekedését kell elolvasnunk. Mäskor érvelő, vitatkozó újságcikkeket szemlélhetünk, aztán kortársak, barátok megnyilvánulásait. Nem kétséges: a szerző ügyes, leleményes szerkesztő. Sőt, időről-időre, maga is mikrofonvégre fogja a művészt. Tény viszont, hogy ilyenformán is *Melocco* kiadatlan és kiadott írásai, dokumentumai uralják a kötet egészét.

Nem először találkoztam a művész publikációival, mégsem unatkoztam. Inkább valami irigylésre méltóan egyszerű módszerre bukkantam. *Melocco* ugyanis sorra-rendre kapja a köztéri megbízásokat,

netán egyéni invencióival foglalkozik, de jóformán, semmi mellett sem megy el fásultan, érzéketlenül. A 60-as esztendők végén meg kell csinálnia *Thury György* lovas emlékművét? Megcsinálja hát az első „antihős” lovas szobrot. Ugyanakkor, „A nagy közhely” című dolgozatában elmélkedni kezd e témakör múltjáról, jelenéről és buktatóiról. Es ahogy a *plasztikák* sokasodnak, úgy szaporodnak az esztétikai, szakmai elmélkedések is. A halotti maszkról, az aktszobrászatról, vagy a művészi vizsgálódásokról. Mindezekből pedig valamiképpen köztéri szobrászatunk apologetikája bontakozik ki. *Melocco* szerint, tudniillik, nincs lehangolóbb látvány egy unalmas *plasztikánál*.

A szerénykedőbbek persze hamar megbotránkoznak az efféle fellengzősnek tűnő kijelentésekkel. Ahogy *Kernács Gabriella* kötetéből is egyféle „botrányhősnek” ismerjük meg az alkotót. Már az *Ady-portrék* körül is indulatok kavargtak, nem beszélve a meghökkenítő érzékiségű *József Attila-oltárról*, vagy az éppen *Opusztaszerre* készülő *Földműves-emlékműről*. Kevésbé ismerjük azonban a művész egyéb látványos megnyilvánulásait. Itt van például a *Kecskeméten* rendezett tárlat, amely „*A múlt szellemóriásai*” címet viselte. Hogy mit akart dokumentálni e rendezvény? Egyebek közt azt, hogy a milói *Vénusz* nem is a csodák csodája, és *Tiziano*, „nem is óriási”. Hogy ez szerénytelenség lenne? Inkább *szellemi bátorság*. Ami általában nem erős oldala művészeti közéletünknek. *Melocco* mindenestre utálja a közhelyeket, a kishitűeket. Munkásságával szinte arra tanít: *felre az együgyű alázatoskodással*. Mert keveset értünk vele, ha hiányzik mellőle a *szellemi felkészültség*, és a *gondolkodói szuverenitás* (*Corvina K., Bp., 1985.*).

SZUROMI PÁL

Mártély '85

Husadik alkalommal találkoznak az ország fiatal amatőr képzőművészei *Mártély*on. Az *Országos Ifjúsági Képzőművész Tábor* hallgatói mellett ezúttal ott vannak a régi táborlakók, akikből sokan váltak hivatásos művészekké. A szakmai programok mellett az idén külön hangsúlyt helyeztek a kulturális és művészeti műsorokra. A tábor zárásakor *Hódmezővásárhelyen*, a *Tornyai János Múzeumban*, munkakiállításán mutatják be a táborban készült alkotásaikat a résztvevők. (*Stekovics János* képriportja mártélyi pillanatok örökített meg.)

